

לא להסתפק בגרעין: אפשר להפיל את משטר האייתולות

written by אלי קלוטשטיין | 13.06.2025

ההצלחה העצומה של מבצע "עם כלביא" קשורה בשני ממדים. ראשית, היכולת להפתיע את האויב ולתקוף אותו, אף שהיה דרוך ומוכן לתקיפה, אך בפועל לא ציפה לה. הממד השני הוא הביצוע המדויק, שנשמך על מודיעין מדויק לא פחות. שני אלה הוכיחו את יכולתה של מערכת הביטחון הישראלית ¹ וצה"ל בראשה ² להוציא לפועל תוכנית תקיפה מורכבת, בכמה אתרים בו-זמנית, במרחק של מאות רבות של קילומטרים מהבית.

לא סתם הנשיא האמריקני דונלד טראמפ כתב היום, שעות אחדות לאחר תחילת המתקפה, כי הנשק האמריקני הוא הקטלני בעולם ³ אך גם הדגיש כי ישראל יודעת להשתמש בו היטב. אכן, השימוש המוצלח בנשק הזה חולל מתקפה שהיא הישג חסר תקדים, ייתכן אפילו בראייה עולמית. זה גם מסביר את דבריו של הנשיא בהמשך היום, כשציין כי "מדובר במתקפה מצוינת". בהערת אגב, טוב לראות שיש עוד מנהיגים שעומדים במילתם בזירה הבינלאומית. טראמפ, שכרגיל מביא איתו משב רוח מרענן להתנהלות המדינית הבינלאומית, הקציב שישים יום למשא ומתן מול איראן. שלוש שעות לתוך היום ה-61 יצאה לדרך המתקפה שככל הנראה הביאה (בשלב זה, לפחות) לסופו.

בחלוף שעות ספורות מהמתקפה, קשה עדיין להעריך את כל ההצלחות שלה ביחס ליעד העיקרי שלה ⁴ השמדת תוכנית הגרעין האיראנית. ערפל הקרב עדיין אופף את איראן, וישראל מוסיפה לתקוף מתקנים שונים של טהרן. המתקפה הזאת צפויה להימשך עוד בימים הקרובים לפחות, כאשר המטרה היא עודנה מחיקת התוכנית כולה, על כמה שיותר ממרכיביה הפיזיים והאנושיים.

ממה שניתן ללמוד עד כה, יש כבר שני הישגים משמעותיים שניתן להזכיר בהקשר זה: האתר בנתנז, אולי אחד משני המקומות המשמעותיים ביותר בתוכנית הגרעין, נפגע קשה מאוד. מדובר במרכז מוגן ומבוצר, המרוחק למעלה מ-1,500 קילומטרים מישראל, והיה חלק מרכזי בתוכנית העשרת האורניום האיראנית. הוא כלל מתחם תת-קרקעי שבו סרכזות (צנטריפוגות) מתקדמות, שנחפר בעומק של 100 מטר מתחת לפני הקרקע ⁵ לכאורה, מעל לטווח של פצצות חודרות בונקרים. בעתיד הקרוב יתברר ההיקף המדויק של הנזק לאתר הזה, אך לפי שעה נראה כי המתקן כולו ⁶ שכבר נפגע כמה פעמים בתקיפות, כולל באמצעות תולעת "סטקסנט" המוכרת ⁷ אולי יצא לחלוטין משימוש.

ישראל תקפה גם אתרים קטנים יותר של תוכנית הגרעין. כך למשל דווח כי מטוסי חיל האוויר הפציצו את כור המים הכבדים באראק, שהושבת כחלק מהסכם הגרעין של 2015. אך בינתיים צה"ל לא פגע, למשל, באתר ההעשרה השני שבפורדו, החפור היטב בתוך ההר ודורש פצצות

כבודות וחודרות בונקרים לצורך השמדתו. אם המפציצים האמריקניים האסטרטגיים והכבדים יצטרפו למערכה, צה"ל בוודאי ישמח לסיוע בעניין האתר הזה. בימים הקרובים בוודאי נשמע על המשך התקיפות, ואין ספק שפורדו יהיה אחד האתרים המרכזיים שעל הכוונת הישראלית.

מלבד הרכיבים הפיזיים, פעלה ישראל להשמיד גם את תשתית הידע, המומחיות והניסיון של תוכנית הגרעין. האמירה המוכרת היא שניתן לפגוע בתשתית הטכנולוגית של מיזם גרעיני כזה, אך לא ניתן לחסל את הידע שנצבר במסגרתו. אבל בירושלים החליטו לקרוא תיגר על ההנחה הזאת: אומנם הידע בוודאי שמור על הכתב היכנשהו ברפובליקה האסלאמית, אך את המומחיות והניסיון של המדענים שחיסלו חיל האוויר והמוסד הלילה קשה מאוד למצוא. מדובר על כתריסר מראשי תוכנית הגרעין, אנשים שעוסקים בה ועמדו בראשה כבר שנים רבות, וחסרונם יורגש מאוד בכל ניסיון לבנות אותה מחדש עם שוך האש.

אמירה אחת שתפסה את תשומת הלב שלי מאז תחילת המבצע היא הצהרה של גורמים בכירים בישראל שהבהירו כי מערכת הביטחון לא יצאה למבצע ² אלא פתחה במלחמה. האמירה הזאת מבהירה את גודל הציפיות מהתוצאה הסופית של המערכה הזאת, שיכולה להיות מענה הולם לפטרונים של חמאס, מבצעי מתקפת הטרור הגדולה ביותר שישראל ידעה אי פעם. המשמעות היא שהיעד הסופי של המלחמה הזאת לא יכול להיות רק השמדה של נתנו או פורדו, כי אם נטרול מוחלט של איום הגרעין והטילאות האיראני.

ברובד האסטרטגי, זו גם הסיבה שצה"ל לא רק תקף אתרים פיזיים, אלא גם חיסל את ראשי הצבא ומשמרות המהפכה. לכך נלוו המתקפות הגדולות על אתרי הטילים שפזורים בכל רחבי איראן. לא מדובר רק בהסרת האיום של המענה המידי לתקיפה הישראלית ³ גם הוא איום חמור, כמובן, שאין לזלזל בו ⁴ אלא בראייה ארוכת טווח, שמבקשת להכרית מהיסוד את האדריכלים של האיום הזה, אלה שכבר שנים רבות עוסקים במלאכה של שכלול יכולותיהם רק כדי לנסות להשמיד את ישראל בבוא העת.

ישראל גם יצאה למערכה אחרי שנתנה הזדמנות לאמריקנים למצות את המהלך הדיפלומטי, ורק כשחשה שיש בידיה "ראיות זהב" בדבר הניסיון האיראני לפרוץ לגרעין. הפרסום של צה"ל הלילה, מיד עם תחילת המתקפה, על הניסיון האיראני להתקדם מאוד בתחום ההנשקה של הגרעין, סוגר את המשולש של המרכיבים השונים שדרושים לבניית נשק גרעיני: אמצעי השילוח (טילים בליסטיים, שאנו יודעים שיש לאיראנים), חומר בקיע שיבצע את התהליך הפיזי של הפיצוץ הגרעיני (אורניום המועשר לרמה צבאית, משהו שאיראן הייתה רחוקה ממנו ימים אחדים), ולבסוף הידע הדרוש להפוך את החומר הזה לפצצה של ממש. את התהליך הזה קידמו מאוד האיראנים כעת, עבדו על מאפיינים שלו, ובקרוב דבר לא היה עומד בדרכם לקראת בניית הפצצה. במצב כזה, בירושלים חשו שלא נותרה עוד ברירה, ואי אפשר עוד לעכב את המתקפה.

בראייה עתידית, הביצוע המוצלח של המתקפה חותם אולי באופן סופי את הליך השיקום של ההרתעה הישראלית, ומשיב את כבודה שנרמס ב-7 באוקטובר, 2023. המעצמה הישראלית קמה

מחדש על רגליה, וגם מדינות האזור מבחינות בכך. כך למשל נסגרו כמה מעגלים כאשר חוסלו בכירים איראנים, ובהם למשל מפקד חיל האוויר של משמרות המהפכה, אמיר עלי חאג'יזאדה, שהיה אחראי על תקיפת מתקני הנפט של ערב הסעודית ב-2019. סביר להניח שלא מזילים דמעה עכשיו בריאד על לכתו. אפילו צרפת ² השותפה של ריאד לקידום הוועידה להכרה במדינה פלסטינית בשבוע הבא, על אפה ועל חתמה של ישראל ³ הביעה את תמיכתה בירושלים בעניין חיסול האיום שנשקף מטהרן.

צה"ל ויתר זרועות הביטחון של ישראל ימשיכו לתקוף כעת את רכיבי תוכנית הגרעין, ויוסיפו לבסס את ההרתעה הישראלית ואת דימוי העוצמה שלה. חופש הפעולה האווירי שהצליח צה"ל להשיג יקל על המלאכה מאוד. אבל מרגע שהגדירה את המערכה כמלחמה של ממש ⁴ ישראל צריכה לבחון אם חיסול תוכנית הגרעין לבדה הוא זה שיסיר מעליה את האיום האיראני.

התשובה, למרבה הצער, שלילית. משטר האייתוללות ששולט בטהרן לא יפסיק את המזימות השונות שלו לחיסול ישראל גם אם המלחמה הזאת תסתיים בכך שתוכנית הגרעין שלו הושמדה. בשונה מבשאר אל-אסד וסדאם חוסיין, שגם תוכנית הגרעין שלהם הופצה אך הם לא הוסיפו להרהר מדי יום ברעיון כיצד להשמיד את ישראל ⁵ הרפובליקה האסלאמית צפויה להיות מקרה שונה. "טבעת האש" של ארגוני הפרוקסי שבנתה טהרן סביב ישראל היא רק דוגמה אחת לניסיון קונבנציונלי יותר להשמיד את ישראל, וכך הן גם מזימות הטרור השונות שרקמה מאז ייסודה. לא סתם מזמרים תומכי המשטר "מוות לישראל" דרך קבע. זו לא רק סיסמה, זו דרך חיים.

לפיכך, היעד העליון של המלחמה כעת לא צריך להסתיים רק בהשמדת תוכנית הגרעין האיראנית. זו כמובן מטרה חשובה, אך היא לא תספיק כדי להסיר את האיום שלהם מעלינו. יחד עם ארה"ב, ההנהגה הישראלית צריכה למנף את ההצלחה הזאת כדי לעודד התקוממות פנימית, בשביל לפגוע בראשי המשטר האיראני, וכך להביא עליו את סופו. חלקים גדולים בעם האיראני לא אוהבים את השלטון, ויש לדבר איתם מעל ראשו ולעודד אותם לפעול בשעה הזאת.

המשטר בטהרן מבין זאת בעצמו. לא לחינם יצאו כוחות הבסיג' לרחובות עיר הבירה זמן קצר לאחר פתיחת המתקפה. לא סתם המשטר הטיל מגבלות על האינטרנט, במטרה למנוע ממפגינים לצאת לרחובות, לתאם ביניהם מחאות ועוד. זו נקודת זמן שבה המשטר חלש יותר מאי פעם, ויש לנצל זאת. מי יודע אם תחזור ההזדמנות הזאת. לעם האיראני מגיע יותר ממה שיש לו כיום, ולישראל מגיע לחיות בשלום וביטחון. המטרה הזאת בהישג יד, וכדאי בהחלט לנסות להשיג אותה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 13 ביוני, 2025